

## ”Armahtavaisuutta minä tahdon, en uhrimenoja” (Mt 9:13)

### Raamatuntutkiskelu Nurmijärven seurakunnan työntekijäkokouksessa 16.3.2016

- Raamattu on kirkon tärkein kirja
  - o Sitä on tulkittu ekumeenisissa uskontunnustuksissa, joista tosin vain Nikean uskontunnustus on koko kristikunnan hyväksymä – ja siitäkin on eri versiot idässä ja lännessä.
  - o Meille luterilaisille Raamatun tulkintanormeja ovat myös luterilaiset tunnustuskirjat – joista LML tosin niistäkin edellyttää vain Augsburgin tunnustuksen ja katekismusten hyväksymistä.
  - o Nämä antavat meille osviittoja siihen mitä me kirkkona uskomme ja miten meidän tulisi tulkita Raamattua.
  - o Ne eivät kuitenkaan anna meille vastauksia kaikkiin kysymyksiimme ja silloin meidän tulee kyetä löytämään kristillisiä vastauksia sellaisiin kysymyksiin, joita Raamattu ei lainkaan käsittele tai joista se tuntuu antavan nykyaikaan soveltumattoman opetuksen. Edellisestä voisi ottaa esimerkiksi suhtautumisen ydinvoimaan ja jälkimmäisestä orjuuteen: emme me voi mennä sanomaan ihmiskaupan uhrille Paavalin tavoin, että tämän on tyydyttävä osaansa.
- Miten Raamattua tulisi sitten tulkita nykyajan maailmassa?
  - o Ensimmäinen kysymys on se, että onko Raamattu Jumalan Sanaa vai sanaa Jumalasta? Mitä ylipäätään tarkoitamme kun puhumme Jumalan Sanasta?
    - Vastaukset näihin kysymyksiin määrittelevät pitkälti sen, miten tulkitsemme Raamattua.
    - Kirkkomme Katekismus ilmaisee asian näin:
      - Samoin kuin Kristuksessa myös Raamatussa inhimillinen ja jumalallinen ovat yhdistyneet toisiinsa. Raamatussa Jumala itse puhuu meille ihmisten kielellä.
      - Yksikään profeetallinen sana ei ole tullut julki ihmisten tahdosta, vaan ihmiset ovat puhuneet Pyhän Hengen johtamina sen, minkä ovat Jumalalta saaneet. (2. Piet. 1:21)
    - Tämä tuo esiin sen, että Raamattu ei ole Jumalan suoraan kirjoittamaa tai sanelemaa tekstiä vaan siinä on mukana vahva inhimillinen osuus.
    - Jaakko Heinimäki toi pitämässään Herättäjäjuhlien raamatuntutunnissa esiin mielenkiintoisen näkökulman: Johanneksen evankeliumin mukaan Kristus on varsinainen Jumalan Sana, Jumalan ilmoitus. Raamattu on silloin ikään kuin kapalo, johon tämä maailmaan syntynyt Jumalan Sana on kääritty.
    - Kuten tunnettua, Raamattua tutkiva tiede, eksegetiikka, jota kaikki papitkin opiskelevat yliopistossa, suhtautuu Raamattuun inhimillisenä teoksena. Joskus sitä tutkitaan jopa kriittisemmin kuin muita antiikin tekstejä.
      - Siinä on sisällöllisiä ristiriitoja, sen kirjoittajilla on erilaisia näkemyksiä asioista, siellä on biologisesti virheellistä tietoa, siellä on suoria lainauksia esim. egyptiläisestä viisauksikirjallisuudesta ja teemoja babylonialaisista myyteistä, sen eri käsikirjoitukset poikkeavat toisistaan, siitä on ollut – ja on edelleen - erilaisia kaanoneita. Tässä vain muutama esimerkki esillä olevista ongelmista.
      - Raamattu ei ole yksi kirja vaan kirjasto, jonka teokset on kirjoitettu eri aikoina ja eri kirjallisuudenlajeilla. Siellä on lakitestejä, historiaa,

rakkausrunoutta, virsiä, yhteiskunnallista julistusta, sananlaskuja – ja jopa novelleja ja satuja. Esim. Ruutin ja Esterin kirjat ovat kirjallisuudenlajiltaan novelleja ja syntiinlankeemuskertomus ja Bileamin aasi -kertomus ovat genreltään satuja.

- Eri kirjallisuudenlajien totuusarvo on erilainen. Rakkausrunossa ei olekaan tarkoitettu, että ilmaisu ”olet naisista kaunein” olisi jotenkin objektiivinen totuus. Sadun ”totuus” taas ei ole siinä pystyykö eläin puhumaan vai ei vaan sen opetuksessa. Jos Nalle Puh toteaa, että kun syö purkillisen hinajaa, niin tulee masu kipeäksi, niin onhan se totta.
  - Tutkimuksen näkökulmasta Raamattu on kokoelma dokumentteja, jotka ensin juutalainen ja sitten kristillinen yhteisö on katsonut tärkeiksi kuvauksiksi niiden uskosta.
- Raamatun eri kohtien painoarvo
    - Raamatussa kaikki ei ole samanarvoista
      - Juutalaisilla rabbeilla oli periaate, että kaikki uskonnolliset väitteet piti perustella vähintään kahdella Vt:n kohdalla, joista ainakin toisen piti olla Mooseksen laista. Siten esimerkiksi pelkästään kaksi psalmikohtaa ei riittänyt perusteeksi.
      - Jeesukselle Vt:n tulkintakriteeri oli Kultainen sääntö ja Rakkauten kaksoiskäskeä:
        - "Kaikki, minkä tahdotte ihmisten tekevän teille, tehkää te heille. Tässä on laki ja profeetat." (Mt 7:12)
        - "Rakasta Herraa, Jumalaasi, koko sydämeästäsi, koko sielustasi ja mielestäsi. Tämä on käskyistä suurin ja tärkein. Toinen yhtä tärkeä on tämä: Rakasta lähimmäistäsi niin kuin itseäsi. Näiden kahden käskyn varassa ovat laki ja profeetat." (Mt 22:38-40)
      - Lutherille Raamatussa tärkeää oli ”se, mikä kirkastaa Kristusta.” Jaakobin kirjettä hän kutsui ”olkikirjeeksi.”
      - 1800-luvun lopun ja 1900-luvun alun Sosiaalisen evankeliumin liikkeelle, josnka ajatukset ovat jatkuneet ekumeenisessa liikkeessä, olennaista Raamatussa oli sen yleisimmät termit ”rauha” ja ”oikeudenmukaisuus / vanhurskaus”.
  - Raamatun tulkinta
    - Edellisten esimerkkien mukaan meillä tulisi olla raamatuntulkinnassamme selkeät kriteerit, joita sovellamme eri teksteihin.
    - Yksittäisten raamatunjakeiden heittelemine ei ole kristillistä
    - Raamatun tulkintaan pätee sama, mitä Paavali sanoo profetoinnista: ”Profeetoista saakoon kaksi tai kolme puhua, ja muut arvostelkoot” (1Kor 14:29)
    - Yleisyys
      - Eräs Raamatun opetuksen kriteeri on se, kuinka yleinen se on Raamatussa.
      - Esimerkiksi kirkossa kuumana käyvän homoseksuaalisuuskeskustelun kohdalla on muistettava, että Raamatussa on vain seitsemän kohtaa, jotka mainitsevat homoseksuaalisen aktin mutta näistä ei yksikään ole evankeliumeissa. Vertailun vuoksi rahanahneus tuomitaan kymmenissä jos ei sadoissa kohdissa.
    - Sovellettavuus muihin kohtiin

- Jos Raamatun jokin kohta vaaditaan otettavaksi kirjaimellisesti, silloin periaatetta pitäisi soveltaa johdonmukaisesti.
- Valantekokielto on Jeesuksen itsensä antama ehdoton kielto: ”Älkää vannoko lainkaan.” (Mt 5:34). Kuitenkin jopa kirkko on vaatinut sekä pappisvalan että valtion virkavalan.
- Apostolien kokous kielsi veren syönnin (Apt 15:29). Siinä menivät veriletut ja tartarpihvit.
- Naispappeutta vastustettiin pitkään 1 Tim 3: 2-4:llä ”Seurakunnan kaitsijan tulee olla moitteeton, yhden vaimon mies, raitis, harkitseva, rauhallinen, vieraanvarainen ja taitava opettamaan, ei juomiseen taipuvainen, ei väkivaltainen eikä rahanahne, vaan lempeä ja sopuisa. Hänen on pidettävä hyvää huolta perheestään, kasvatettava lapsensa tottelevaisiksi ja saavutettava kaikkien kunnioitus.”
  - Ongelmana se, että jos tuota vaatimuslistaa katsoo, niin harva pappi maailmassa tuohon pystyy. Lisäksi se sulkee poikamiehet ja lapsettomat pois kun siinä selkeästi edellytetään papin olevan naimisissa ja hänellä olevan lapsia.
  - Toinen ongelma on se, että diakonista sanotaan ihan samaa (j. 12) mutta kukaan ei ole koskaan tulkinnut sitä niin, että meillä ei voisi olla naispuolisia diakoneja.
- Eli Raamatusta ei voi poimia joitain yksittäisiä kohtia ja sitten väittää, että nuo ovat nimenomaisesti Jumalan tahto jos samalla sivuuttaa sellaisia, jotka eivät sovi omaan uskonkäsitykseen.
- Parempi myöntää, että kaikki teemme tulkintoja.
- Raamatun tulkintaperiaatteiden soveltaminen
  - Jeesuksen oman opetuksen mukaan Kultainen sääntö ja Rakkauden kaksoiskäsitys ovat keskeiset tulkinta-avaimet.
    - Tämän perusteella jokainen raamatunkohta pitää alistaa näiden alle ja sen painoarvo tutkittava sen perusteella edistääkö se lähimmäisenrakkautta vai ei.
    - Sellainen tulkinta, joka on vastoin näitä, on epäkristillinen.
  - Lutherin ”mikä kirkastaa Kristusta” –kriteeri tekee eron tärkeiden opillisten ydinkysymysten ja ns. ehdonvallanasioiden välillä
    - Luterilainen regimenttioppi laskee jotkut asiat maallisen vallan asioiksi, joissa toimii ns. luonnollinen järki. Niiden osalta kirkolla ei ole mitään erityisosaamista, jota ei muuten ihmisillä luonnostaan ole.
    - Esimerkiksi avioliitto on Vähän Katekismuksen mukaan maallisen vallan päätettävä asia.
    - Eettisissä kysymyksissä kirkon on painotettava noita Jeesuksen keskeisiksi katsomia kohtia.
    - Opillisten kysymysten kohdalla luterilaisuudelle oleellista on ”yksin uskosta, yksin armosta” –periaate.
    - Kaikki opilliset kysymykset on alistettava tuon periaatteen alle. Ihminen ei todellakaan saa taivaspaikkaansa vaikka noudattaisi miten hyvin kristillistä moraalikoodistoa. Jopa usko on Jumalan lahja.
- Raamattu ja keskustelu tieteen kanssa
  - Raamattu ei ole luonnonhistorian oppikirja.
  - Raamattu heijastelee oman aikansa käsityksiä asioista.

- Raamatun ydin on siinä mitä Jumala on tehnyt, ei siinä miten Hän on sen tehnyt
- Ajatus Luomisesta ja Jumalasta järjestyksen Jumalana synnytti eurooppalaisen luonnontieteen kun haluttiin tutkia tuota järjestystä.
- Raamattu ja yhteiskunnallinen keskustelu
  - Luomiskertomus on ihmisarvokäsityksemme perusta: Ihminen on Jumalan kuva.
  - Pohjoismainen hyvinvointivaltiomme pohjautuu Lutherin Vt:n sitaattiin ”köyhiä ei tulisi olla lainkaan keskuudessanne.”
  - Pietismi lähti poistamaan köyhyyttä koulutuksen avulla ja loi modernin koululaitoksen sekä koulutti Preussiin ja Tanskaan virkamieskunnan, joka aloitti ensimmäiset hyvinvointiprojektit.
  - Sosiologisesti uskonto on kulttuurin arvomuisti
  - Siinä mielessä yhteiskuntamme on luterilaisen kristillisyyden hapattamaa.
  - Kun Raamattua käytetään yhteiskunnallisessa keskustelussa, olisi otettava huomioon nuo yllä mainitut periaatteet.
  - Iso kysymys edessämme on mm. tämä Lähi-idän pakolaiskriisi. Miten Jeesus suhtautuisi heihin? Ja toisaalta – miten Hän suhtautuisi meihin eurooppalaisiin, jotka panemme rajamme kiinni?
  - Toinen iso kysymys on suhtautumisemme rahaan – tai mammonaan. Miten suhtaudumme yhteiskuntamme ja koko maailman taloudelliseen eriarvoistumiseen?
  - Kolmas iso kysymys on tämä meilläkin ympäristödiplomin myötä edessä oleva kysymys tämän yhteisen maapallomme suojelemiseen. Miten meidän toimemme edistävät tai haittaavat luonnon selviämistä?
- Raamattu ei ole elämän kenttäpalveluohjesääntö, josta löytyy vastaus jokaiseen kysymykseen. Siksi siitä on noukittava nuo edellä mainitut periaatteet ja sovellettava niitä.